

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสตรีที่มีรับการตรวจร่างกายตามนัดภายหลังผ่าตัด ในระยะเวลา 6 เดือน และ 12 เดือน ที่คลินิกวัยทอง โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ จำนวน 80 ราย ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2542 ผลการศึกษาได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตโดยรวม และรายด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวม และรายด้าน เปรียบเทียบในระยะเวลาหลังผ่าตัด 6 เดือนและ 12 เดือน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวและความเพียงพอของรายได้ สถานภาพในครอบครัว ลักษณะครอบครัว จำนวนบุตร การวินิจฉัยโรคก่อนผ่าตัด ชนิดการผ่าตัด อาการแทรกซ้อนหลังผ่าตัด และค่าใช้จ่ายในการตรวจตามนัด ดังแสดงในตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ศาสนา และระดับการศึกษา

ข้อมูล	กลุ่มหลังผ่าตัด 6 เดือน	กลุ่มหลังผ่าตัด 12 เดือน	รวม n = 80 n (%)	X ²	P
อายุ ($\bar{X} = 41.61$, SD = 2.20)					
30-34 ปี	1 (2.50)	0	1 (1.25)		
35-39 ปี	5 (12.50)	3 (7.50)	8 (10.00)		
40-44 ปี	34 (85.00)	37 (92.50)	71 (88.75)	.481	.241
ศาสนา					
พุทธ	39 (97.50)	39 (97.50)	78 (97.50)		
คริสต์	1 (2.50)	1 (2.50)	2 (2.50)		
ระดับการศึกษา					
ไม่ได้เรียน	1 (2.50)	1 (2.50)	2 (2.50)		
ประถมศึกษา	26 (65.00)	26 (65.00)	52 (65.00)		
มัธยมศึกษา	4 (10.00)	5 (12.50)	9 (11.25)		
อาชีวศึกษา	2 (5.00)	3 (7.50)	5 (6.25)		
อุดมศึกษา	7 (17.50)	5 (12.50)	12 (15.00)	.392	.755

p > .05

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 40-44 ปี โดยมีกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 6 เดือน ร้อยละ 85 และกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 12 เดือน ร้อยละ 92.50 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.50 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาทั้งสองกลุ่ม ร้อยละ 65 และจากการเปรียบเทียบอายุ ศาสนา และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างภายหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน ไม่แตกต่างกัน (p > .05)

ตารางที่ 2

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม อาชีพ รายได้ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ สถานภาพในครอบครัว ลักษณะครอบครัว และจำนวนบุตร

ข้อมูล	กลุ่มหลังผ่าตัด	กลุ่มหลังผ่าตัด	รวม n = 80 n (%)	X ²	P
	6 เดือน n = 40 n (%)	12 เดือน n = 40 n (%)			
อาชีพ					
รับจ้าง	15 (37.50)	15 (37.50)	30 (37.50)		
เกษตรกรกรรม	9 (22.50)	8 (20.00)	17 (21.25)		
ค้าขาย	6 (15.00)	7 (17.50)	13 (16.25)		
แม่บ้าน	3 (7.50)	4 (10.00)	7 (8.75)		
รับราชการ	7 (17.50)	6 (15.00)	13 (16.25)	.356	.986
รายได้ครอบครัว (บาทต่อเดือน)					
1,001- 10,000	30 (75.00)	26 (65.00)	56 (70.00)		
10,001 - 20,000	4 (10.00)	6 (15.00)	10 (12.50)		
20,001 - 30,000	1 (2.50)	4 (10.00)	5 (6.25)		
มากกว่า 30,000	5 (12.50)	4 (10.00)	9 (11.25)	.952	.465
ความเพียงพอของรายได้					
เพียงพอในการใช้จ่าย	25 (62.50)	29 (72.50)	54 (67.50)		
ไม่เพียงพอในการใช้จ่าย	15 (37.50)	11 (27.50)	26 (32.50)	.912	.474
สถานภาพในครอบครัว					
สมาชิกในครอบครัว	40 (100.00)	40 (100.00)	80(100.00)		
ลักษณะครอบครัว					
เดี่ยว	31 (77.50)	35 (87.50)	66 (82.50)		
ขยาย	9 (22.50)	5 (12.50)	14 (17.50)	1.385	.378

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	กลุ่มหลังผ่าตัด 6 เดือน n = 40 n (%)	กลุ่มหลังผ่าตัด 12 เดือน n = 40 n (%)	รวม n = 80 n (%)	X ²	P
จำนวนบุตร					
ไม่มีบุตร	6 (15.00)	4 (10.00)	10 (12.50)		
มีบุตร	34 (85.00)	36 (90.00)	70 (87.50)	1.829	.311

p > .05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 37.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีอาชีพรับจ้าง และส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน โดยมีกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 6 เดือน ร้อยละ 75 และกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 12 เดือน ร้อยละ 65 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.50) มีรายได้เพียงพอในการใช้จ่าย และทุกรายมีสถานภาพเป็นสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.50) มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว และกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีบุตรแล้ว โดยมีกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 6 เดือน ร้อยละ 85 และกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 12 เดือน ร้อยละ 90 และจากการเปรียบเทียบ อาชีพ รายได้ ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะครอบครัว และจำนวนบุตรของกลุ่มตัวอย่างภายหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน ไม่แตกต่างกัน (p > .05)

ตารางที่ 3

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการวินิจฉัยโรคก่อนผ่าตัด ประเภทของการผ่าตัด และอาการแทรกซ้อนหลังผ่าตัด

ข้อมูล	กลุ่มหลังผ่าตัด 6 เดือน	กลุ่มหลังผ่าตัด 12 เดือน	รวม
	n = 40 n (%)	n = 40 n (%)	n = 80 n (%)
การวินิจฉัยโรคก่อนผ่าตัด			
เนื้องอกในมดลูก	21(52.50)	26(65.00)	47 60.00)
ภาวะเยื่อโพรงมดลูกชั้นผิดปกติ	4(10.00)	4(10.00)	8 10.00)
เนื้องอกบริเวณรังไข่	6(15.00)	0	6 (7.50)
มะเร็งปากมดลูกในระยะแรก	8(20.00)	9(22.50)	17(20.00)
มะเร็งรังไข่	1(2.50)	0	1 (1.25)
ครรภ์ไข่ปลาอุก	0	1(2.50)	1 (1.25)
ประเภทของการผ่าตัด			
มดลูกและรังไข่ทั้งสองข้าง	18 (45.00)	11 (27.50)	29 (36.25)
มดลูกและรังไข่ทั้งสองข้าง ร่วมกับใส่ดิ่ง	22 (55.00)	29 (72.50)	51(63.75)
อาการแทรกซ้อนหลังผ่าตัด			
แผลอักเสบ	1(2.50)	2(5.00)	3 (3.75)
ปวดหลังบริเวณบั้นเอว	1(2.50)	3(7.50)	4 (5.00)
อาการอักเสบของระบบทาง เดินปัสสาวะ	1(2.50)	1(2.50)	2 (2.50)
อาการปวดเรื้อรังในช่อง เชิงกราน	0	1(2.50)	1 (1.25)
ไม่มีอาการแทรกซ้อน	37(92.50)	33(82.50)	70(87.50)

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60) ได้รับการวินิจฉัยโรคก่อนผ่าตัดเป็นเนื้องอกในมดลูก และได้รับการผ่าตัดมดลูกและรังไข่ออกทั้งสองข้างร่วมกับใส่ดิ่งสำหรับอาการแทรกซ้อนหลังผ่าตัด กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เกิดอาการแทรกซ้อนหลังผ่าตัด โดยมีกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 6 เดือน ร้อยละ 92.50 และกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 12 เดือน ร้อยละ 82.50 ส่วนอาการแทรกซ้อนหลังผ่าตัดที่ต้องมารับการรักษา ได้แก่ แผลอักเสบ ร้อยละ 3.75 ปวดหลังบริเวณบั้นเอว ร้อยละ 5 อาการอักเสบของระบบทางเดินปัสสาวะ ร้อยละ 2.50 และอาการปวดเรื้อรังในช่องเชิงกราน ร้อยละ 1.25

ส่วนที่ 2 ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตโดยรวม และรายด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผู้วิจัยนำคะแนนคุณภาพชีวิตรายด้าน และโดยรวมของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ จำนวน 80 ราย มาวิเคราะห์คำนวณหาช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตโดยรวม และรายด้าน

คุณภาพชีวิต	ช่วงคะแนน (n = 80)	$\bar{X}$	SD	ระดับ
คุณภาพชีวิตโดยรวม	3.07-4.59	3.79	.31	ดี
คุณภาพชีวิตรายด้าน				
ความพึงพอใจในชีวิต	2.58-4.92	3.83	.42	ดี
อึดมโนทัศน์	2.87-4.93	4.10	.41	ดี
สุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกาย	2.73-4.47	3.53	.35	ดี
สังคมเศรษฐกิจ	2.58-4.75	3.66	.49	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.79 ซึ่งมีคุณภาพชีวิตในระดับดี และคุณภาพชีวิตรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยที่คุณภาพชีวิตด้านอึดมโนทัศน์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน เปรียบเทียบในกลุ่มตัวอย่าง
ภายหลังผ่าตัด 6 เดือนและ 12 เดือน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่
ในระยะเวลาหลังผ่าตัด 6 เดือนและ 12 เดือน และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิต
ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างภายหลังผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่าง
หลังผ่าตัด 12 เดือน

คุณภาพชีวิต	6 เดือน (n = 40)			12 เดือน (n = 40)			ค่า t
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
โดยรวม	3.79	.32	ดี	3.77	.29	ดี	.36 NS
ความพึงพอใจในชีวิต	3.93	.38	ดี	3.72	.43	ดี	2.31 NS
อึดทนโน้ตสน์	4.09	.42	ดี	4.11	.40	ดี	-.22 NS
สุขภาพและการทำหน้าที่ ของร่างกาย	3.52	.37	ดี	3.54	.34	ดี	-.25 NS
สังคมเศรษฐกิจ	3.64	.54	ดี	3.69	.44	ดี	-.44 NS

$p > .05$

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านของกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดี และค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลาหลัง
ผ่าตัด 6 เดือนและ 12 เดือน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) และคุณภาพชีวิตรายด้านทุกด้านของกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดี โดยที่คุณภาพชีวิตด้านอึดทนโน้ตสน์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และ
คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดทั้งสองกลุ่ม

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ ที่มาตรวจร่างกายตามนัดภายหลังการผ่าตัด ในระยะเวลา 6 เดือน และ 12 เดือน ที่คลินิกวัยทอง แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 80 ราย ผลการศึกษาผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย และผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 40 - 44 ปี โดยมีกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน ร้อยละ 85 และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน ร้อยละ 92.50 กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.5 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 65 (จากตารางที่ 1) ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่าย คืออยู่ในช่วง 1,001 - 10,000 บาทต่อเดือน ถึงร้อยละ 70 ส่วนสถานภาพในครอบครัวกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทุกรายเป็นสมาชิกในครอบครัว มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 82.50 และมีบุตรแล้ว ร้อยละ 87.50 (จากตารางที่ 2) กลุ่มตัวอย่างได้รับการวินิจฉัยก่อนผ่าตัดเป็นเนื้องอกในมดลูก ร้อยละ 60 และได้รับการตัดมดลูกและรังไข่ออกทั้งสองข้างร่วมกับไส้ติ่ง ร้อยละ 63.75 โดยที่ภายหลังผ่าตัดกลุ่มตัวอย่างเกิดอาการแทรกซ้อนหลังผ่าตัด ร้อยละ 12.50 ได้แก่ แผลผ่าตัดอักเสบ ปวดหลังบริเวณบั้นเอว คิดเชื่อในระบบทางเดินปัสสาวะ และอาการปวดเรื้อรังในช่องเชิงกราน คิดเป็นร้อยละ 3.75 5.00 2.50 และ 1.25 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

คุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.79$, $SD = .32$) และคุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน อยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.77$, $SD = .29$) การที่คุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม อยู่ในระดับดีนั้น อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โรคที่ตนเป็นอยู่ได้รับการรักษาให้หายด้วยวิธีการตัดมดลูกและรังไข่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการวินิจฉัยโรคก่อนการผ่าตัดเป็นเนื้องอกในมดลูก ร้อยละ 60 รองลงมาคือ มะเร็งปากมดลูกในระยะแรก ร้อยละ 20 (จากตารางที่ 3) ซึ่งการผ่าตัดเป็นการนำเนื้องอกหรือเนื้อมะเร็งออกหมด นอนงั้น และแมกบี

(Naughton & Mcbee, 1997) ได้อธิบายว่า การที่สตรีมีการรับรู้ว่าการผ่าตัดมดลูกและ/หรือรังไข่ร่วมด้วยเป็นการรักษาโรคที่เป็นอยู่ก่อนได้รับการผ่าตัด และป้องกันไม่ให้โรคกลับมารุนแรงขึ้นนั้น เป็นผลทำให้สตรีรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายหลังได้รับการผ่าตัด และเมื่อพิจารณาในด้านความพึงพอใจกับการรักษาด้วยการตัดมดลูกและรังไข่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความรู้สึกพึงพอใจต่อการรักษาด้วยการตัดมดลูกและรังไข่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.71$, $SD = .73$) ผลการศึกษาครั้งนี้ได้ผลสนับสนุนการศึกษาของ คาสเปอร์ และเฮม (Casper & Hearn, 1990) ซึ่งศึกษาในสตรีที่มีกลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือนรุนแรงภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ออกทั้งสองข้าง เป็นระยะเวลา 6 เดือน พบว่า อาการผิดปกติก่อนการผ่าตัดหายไป ทำให้สตรีมีความผาสุก มีความพึงพอใจในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตโดยทั่วไปดีขึ้น และในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นเพียงร้อยละ 12.5 (จากตารางที่ 3) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิเสธการมีอุปสรรคในชีวิตในปัจจุบัน และช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่ขาดความสุข ($\bar{X} = 4.33$, $SD = .98$ และ $\bar{X} = 4.00$, $SD = 1.08$ ตามลำดับ) จึงทำให้คะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมยังอยู่ในระดับดี

การตัดมดลูกและรังไข่ออกทั้งสองข้างในสตรีวัยเจริญพันธุ์ อาจทำให้เกิดกลุ่มอาการของการหมดประจำเดือนก่อนกำหนด ซึ่งการรักษาด้วยการให้ฮอร์โมนทดแทนจะช่วยบรรเทาอาการร้อนวูบวาบและอาการต่างๆจากการขาดฮอร์โมนเอสโตรเจนได้ (Dennerstein et al., 1995) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทุกรายจะได้รับการรักษาด้วยฮอร์โมนทดแทนตั้งแต่หลังผ่าตัด ซึ่งอาจทำให้กลุ่มอาการจากการขาดฮอร์โมนเอสโตรเจนดังกล่าวเกิดขึ้นน้อย จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มประเมินคุณภาพชีวิตของตนในระดับดี นอกจากนี้ในด้านการปฏิบัติกิจกรรมภายหลังการผ่าตัด ได้แก่ การทำงานบ้าน และการไปทำธุระนอกบ้านได้ตามลำพัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีการประเมินคุณภาพชีวิตในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.95$, $SD = .50$ และ $\bar{X} = 3.85$, $SD = .66$) ส่วนในด้านอัตมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่คิดว่าการตัดมดลูกและรังไข่ทำให้สูญเสียความเป็นหญิง ($\bar{X} = 4.51$, $SD = .93$) จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี ผลการศึกษาครั้งนี้ได้ผลสนับสนุนการศึกษาของ แลมบ์เดน ออกเบียร์น-รัสเชลล์ มอร์ ครูป เบลลามี และพรีซ (Lambden, Ogburn-Russell, Moore, Croop, Bellamy, & Preece, 1997) ที่ศึกษาการรับรู้ความผาสุกของสตรีก่อนและหลังการตัดมดลูกและ/หรือรังไข่ร่วมด้วย จำนวน 178 คน พบว่า ภายหลังผ่าตัดสตรีมีสุขภาพจิตและสุขภาพร่างกายดีขึ้นกว่าก่อนผ่าตัด และหลังผ่าตัดสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้ตามปกติรวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์ด้วย จึงทำให้สตรีรู้สึกมีความผาสุกภายหลังการผ่าตัด

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ร้อยละ 67.5 มีรายได้เพียงพอในการใช้จ่าย (จากตารางที่ 2) จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล และไม่

ภาระหนี้สินในครอบครัว ซึ่งเมื่อพิจารณาในด้านการมีปัญหาเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล และการมีภาระหนี้สินในครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีการประเมินคุณภาพชีวิตในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.64, SD = .83$ และ $\bar{X} = 4.60, SD = .85$ ตามลำดับ) จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ประเมินคุณภาพชีวิตโดยรวมของคนอยู่ในระดับดีทั้งสองกลุ่ม

คุณภาพชีวิตรายด้านของกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน

1. คุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 6 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิต อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.93, SD = .38$) และกลุ่มตัวอย่างหลังผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิต อยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.72, SD = .43$) การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความพึงพอใจในชีวิตในระดับดีนั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 88.75 มีอายุอยู่ในช่วง 40-44 ปี ซึ่งถือว่าอยู่ในช่วงวัยกลางคน ส่วนใหญ่มีอาชีพและสามารถหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวของตนเองได้ โดยที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.5 มีรายได้เพียงพอสำหรับการใช้จ่าย (จากตารางที่ 2) ทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถสร้างครอบครัวได้ค่อนข้างมั่นคง มีความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน รวมถึงสภาพของบ้านและเครื่องอำนวยความสะดวกสบายภายในบ้าน ($\bar{X} = 3.49, SD = .67, \bar{X} = 3.73, SD = .75$ และ $\bar{X} = 3.74, SD = .65$ ตามลำดับ) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิเสธการมีอุปสรรคในชีวิตปัจจุบัน และช่วงเวลาหลังผ่าตัดเป็นช่วงเวลาที่ขาดความสุข ($\bar{X} = 4.33, SD = .98$ และ $\bar{X} = 4.00, SD = 1.08$ ตามลำดับ) นอกจากนี้การได้รับความรักความห่วงใย และการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัวเมื่อมีปัญหาอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.06, SD = .46$ และ $\bar{X} = 3.95, SD = .59$ ตามลำดับ) ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวทำให้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประเมินคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิตในระดับดี นอกจากนี้การผ่าตัดยังเป็นการรักษาโรคที่สตรีเป็นอยู่ก่อนการผ่าตัด ดังจะเห็นได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยในเรื่องความพึงพอใจกับการรักษาด้วยการตัดมดลูกและรังไข่ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.71, SD = .73$) ผลการศึกษาครั้งนี้ ได้ผลสนับสนุนการศึกษาของ โชฟิลด์ เบนเนตต์ เรดแมน วอลเตอร์ส และแซนสัน-ฟิชเชอร์ (Schofield, Bennett, Redman, Walters, & Sanson-Fisher, 1991) ในสตรีที่ได้รับการตัดมดลูกและ/หรือได้รับการตัดรังไข่ร่วมด้วย เกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ของการผ่าตัดต่ออาการเจ็บป่วยที่เป็นอยู่ก่อนการผ่าตัด กับความรู้สึกพึงพอใจต่อการผ่าตัดภายหลังได้รับการผ่าตัด 2-10 ปี ซึ่งพบว่า สตรีส่วนใหญ่รับรู้ประโยชน์ของการผ่าตัดมากกว่า

ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังผ่าตัด ทำให้สตรีมีความพึงพอใจต่อการผ่าตัด ดังนั้นคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้อยู่ในระดับดี

2. คุณภาพชีวิตด้านอัตรานอนหลับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านอัตรานอนหลับ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.09$, $SD = .42$) และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านอัตรานอนหลับ อยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.11$, $SD = .40$) การที่คุณภาพชีวิตด้านอัตรานอนหลับของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดีนั้น อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าภายหลังผ่าตัดตนเองยังมีคุณค่า สามารถทำประโยชน์ได้เหมือนเดิม และมีความสำคัญในครอบครัวไม่แตกต่างจากก่อนได้รับการผ่าตัด ซึ่งพบว่าการรับรู้ในเรื่องดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .49$ และ $\bar{X} = 4.06$, $SD = .40$ ตามลำดับ) ประกอบกับภายหลังการผ่าตัดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการทำงานบ้านต่างๆ และการประกอบอาชีพหลังการผ่าตัด จึงทำให้ไม่มีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นภาระให้กับคนอื่น และไม่มีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นคนป่วย (จากตารางที่ 7) ส่วนความรู้สึกสูญเสียบทบาทหน้าที่ในการเจริญพันธุ์ของสตรีที่ได้รับการตัดมดลูกและรังไข่ นั้น ดูเปียส (Dupuis, 1997) กล่าวว่า สตรีที่ได้รับการตัดมดลูกและรังไข่จะมีความรู้สึกสูญเสียบทบาทหน้าที่ในการเจริญพันธุ์อย่างแท้จริง เนื่องจากมีการสูญเสียอวัยวะในการสืบพันธุ์ คือ มดลูกและรังไข่ ซึ่งมากกว่าสตรีที่มีความรู้สึกสูญเสียบทบาทหน้าที่ในการเจริญพันธุ์จากภาวะมีบุตรยาก แต่ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีบุตรแล้วถึงร้อยละ 87.5 (จากตารางที่ 2) กลุ่มตัวอย่างจึงไม่มีความรู้สึกว่าคุณเองไม่มีคุณค่าจากการไม่สามารถมีบุตรได้ ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 1.14$) จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตด้านอัตรานอนหลับของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับหน้าที่ในด้านการเจริญพันธุ์ และบทบาทการเป็นมารดาอยู่ในระดับดี ถึงแม้ว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกว่าคุณเองโชคร้ายที่ถูกตัดมดลูกและรังไข่ ($\bar{X} = 3.41$, $SD = 1.30$) แต่ก็ไม่มีความเชื่อที่ผิดๆ เกี่ยวกับมดลูก เช่น การตัดมดลูกทำให้มีเลือดคั่งอยู่ในร่างกายภายหลังผ่าตัด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.71$, $SD = .72$) จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างประเมินคุณภาพชีวิตด้านอัตรานอนหลับ ในเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกสูญเสียความเป็นหญิงของคุณภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, $SD = .93$) ในด้านความรู้สึกสูญเสียภาพลักษณ์ในตนเองนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีความรู้สึกสูญเสียภาพลักษณ์ในตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ปฏิเสธความรู้สึกที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นรู้ว่าตนถูกตัดมดลูกและรังไข่ และความรู้สึกไม่ต้องการให้ผู้อื่นเห็นรอยแผลเป็นหลังผ่าตัด จึงทำให้คุณภาพชีวิตด้านอัตรานอนหลับเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.83$, $SD = .59$ และ $\bar{X} = 4.61$, $SD = .82$) ซึ่งผลการศึกษานี้แตกต่างจากการศึกษาของ เบิร์นฮาร์ด (Bernhard, 1992a) ที่พบว่าสตรีที่ได้รับการผ่าตัดมดลูกออกทางหน้าท้อง ส่วนหนึ่งมีความรู้สึกในด้านลบต่อรอย

แผลเป็นจากการผ่าตัด จะมีความรู้สึกว่ารอยแผลเป็นน่าเกลียด และไม่ยอมมองรอยแผลเป็นของตนเอง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ ส่วนใหญ่ปฏิเสธความรู้สึกว่าจิตใจอ่อนแอลงกว่าเดิม หรือความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนป่วย ($\bar{X} = 3.89$, $SD = 1.09$ และ $\bar{X} = 3.98$, $SD = 1.20$ ตามลำดับ) และมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญในครอบครัวเช่นเดิม รวมทั้งเป็นคนไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิต ($\bar{X} = 4.06$, $SD = .40$ และ $\bar{X} = 4.09$, $SD = .40$ ตามลำดับ) จึงทำให้คุณภาพชีวิตด้านอัตมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ อยู่ในระดับดี

3. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกาย อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.52$, $SD = .37$) และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.54$, $SD = .34$) การที่คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดีนั้น อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภายหลังได้รับการตัดมดลูกและรังไข่ในระยะเวลาดังกล่าว สามารถทำงานบ้านทุกอย่างได้เป็นปกติ และสามารถไปทำธุระนอกบ้านได้ตามลำพังโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ตั้งแต่ก่อนระยะเวลา 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มจึงประเมินคุณภาพชีวิตในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.95$, $SD = .50$ และ $\bar{X} = 3.85$, $SD = .66$ ตามลำดับ) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ลินเนนเบอร์เกอร์ (Linenberger, 1997) ที่ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของสตรีที่ได้รับการตัดมดลูก พบว่า ภายหลังการผ่าตัดในสัปดาห์แรก สตรีมีปัญหาด้านร่างกายเกี่ยวกับการหายของแผล และการถูกจำกัดกิจกรรม แต่ภายหลังผ่าตัดเพียง 8 สัปดาห์ สตรีสามารถทำกิจกรรมได้ตามปกติ จึงทำให้มีความรู้สึกผาสุกทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ มีภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัดเกิดขึ้นน้อยเพียงร้อยละ 12.5 จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกาย อยู่ในระดับดี ส่วนผลกระทบด้านร่างกายจากการผ่าตัด ในการศึกษาคั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบด้านร่างกายจากการผ่าตัดเพียงบางส่วน ได้แก่ อาการปวดหลังบริเวณบั้นเอว และปัญหาการนอนหลับ แต่ก็ไม่มีความรุนแรงจนต้องได้รับการรักษา จะเห็นได้จากระดับคะแนนในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, $SD = 1.15$ และ $\bar{X} = 3.31$, $SD = .87$ ตามลำดับ) จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายในกลุ่มตัวอย่างคั้งนี้ อยู่ในระดับดี ผลการศึกษาคั้งนี้ได้ผลสนับสนุนการศึกษาของ คาร์ลสัน มิลเลอร์ และฟาวเลอร์ (Carlson, Miller, & Fowler, 1994) ที่พบว่า ภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ ในระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือนและ 12 เดือน สตรีได้รับผลกระทบทางด้านร่างกายจากการผ่าตัด ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินปัสสาวะ ท้องผูก น้ำหนักตัวเพิ่ม อาการร้อนวูบวาบ และปัญหาด้านเพศสัมพันธ์

แต่การประเมินคุณภาพชีวิตของสตรีก็ยังคงอยู่ในระดับดี เนื่องจากมีการรับรู้ประโยชน์ของการผ่าตัดต่อการรักษาอาการเจ็บป่วยของตนก่อนการผ่าตัด มากกว่าผลกระทบด้านร่างกายที่เกิดขึ้นจากการผ่าตัดในภายหลัง ส่วนด้านการมีเพศสัมพันธ์นั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ ส่วนใหญ่มีความรู้สึกถึงความต้องการทางเพศของตนลดลง และสามารถมีความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ได้เหมือนเดิม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69, SD = .84$ และ $\bar{X} = 2.99, SD = .89$ ตามลำดับ) โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีอาการเจ็บปวดในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.53, SD = .91$) จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายในระดับดี ซึ่งผลของการศึกษารั้งนี้ได้ผลสนับสนุนการศึกษาของ เดนเนอร์สเตน วูด และเบอร์โรว์ส (Dennerstein, Wood, & Burrow, 1977) เกี่ยวกับปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ ในสตรีจำนวน 89 ราย พบว่า สตรีส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 63 ไม่มีปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ภายหลังผ่าตัด และสตรี ร้อยละ 37 มีปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความต้องการทางเพศ และความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ลดลง เช่นเดียวกับการศึกษาของ พรอฟฟิตท์-รอก (Proffitt-Rock, 1998) เกี่ยวกับการรับรู้ความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ภายหลังการตัดมดลูกและ/หรือรังไข่ ในสตรีจำนวน 126 คน พบว่า สตรีร้อยละ 31.6 มีการรับรู้ในด้านบวกต่อความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ และสตรีร้อยละ 23.1 มีการรับรู้ในด้านลบต่อความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ นอกนั้นมีความรู้สึกในระดับกลางต่อเรื่องดังกล่าว ซึ่งโดยรวมแล้วในการศึกษาดังกล่าว สตรีส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ภายหลังการตัดมดลูก จึงทำให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ มีการประเมินคุณภาพชีวิตของตนด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกาย อยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน

4. คุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.64, SD = .54$) และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจ อยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.69, SD = .44$) การที่คุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดีนั้น อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถกลับไปประกอบอาชีพเดิมได้ ตั้งแต่ก่อนระยะเวลา 6 เดือน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือร้อยละ 67.5 มีรายได้เพียงพอสำหรับที่จะใช้จ่ายในครอบครัว รวมทั้งค่ารักษาพยาบาลของตน โดยไม่ต้องพึ่งพาญาติพี่น้องหรือกู้ยืมจากผู้อื่นให้มีภาระหนี้สินจากการเจ็บป่วยครั้งหนึ่งของตน เมื่อพิจารณาในเรื่องดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลในปัจจุบัน และการเจ็บป่วยครั้งนี้ไม่ทำให้ครอบครัวมีภาระหนี้สิน ($\bar{X} = 4.64, SD = .83$ และ $\bar{X} = 4.60, SD = .85$ ตามลำดับ) ส่วนด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าเกี่ยวกับ

อาชีพการงานนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถกลับไปประกอบอาชีพเดิมได้ภายหลังการผ่าตัด และรับรู้ว่าอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมสำหรับตนเองภายหลังได้รับการผ่าตัด และไม่รู้สึกกังวลว่าจะต้องถูกออกจากงานภายหลังผ่าตัด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในเรื่องดังกล่าว พบว่าอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.79, SD = 1.31$ และ $\bar{X} = 4.09, SD = 1.16$ ตามลำดับ) แต่ในการปฏิบัติอาจมีการรับรู้ว่าคุณยังไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าคุณภาพร่างกายของคุณยังกลับสู่สภาพเดิมก่อนผ่าตัดไม่เต็มที่ ($\bar{X} = 3.41, SD = .71$) อาจลดปริมาณงานที่ทำงานซึ่งอาจส่งผลให้มีการรับรู้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานหรืออาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61, SD = 1.0$) อย่างไรก็ตาม การประเมินคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างก็ยังอยู่ในระดับดี นอกจากนี้ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้รับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัวเป็นอย่างดีในขณะที่เจ็บป่วย รวมทั้งมีบุคคลที่สามารถพูดคุยหรือให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นโดยเฉพาะสามี ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่สามีมีความเข้าใจและยอมรับเกี่ยวกับการตัดมดลูกและรังไข่ของกลุ่มตัวอย่างในระดับดี ($\bar{X} = 3.91, SD = .40$) จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน

คุณภาพชีวิตโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t = .36, p > .05$) การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความเพียงพอของรายได้ และลักษณะครอบครัว (ตารางที่ 1 และตารางที่ 2) ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้การเกิดภาวะแทรกซ้อนภายหลังผ่าตัดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก็ไม่มี ความแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นเพียงร้อยละ 12.5 ซึ่งภาวะแทรกซ้อนดังกล่าวไม่รุนแรงจนต้องรับการรักษาและหายไปก่อนระยะเวลา 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างจึงมีการประเมินคุณภาพชีวิตโดยรวม อยู่ในระดับดีและไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งผล การศึกษาครั้งนี้ได้ผลคล้ายคลึงกับการศึกษาของ คาร์ลสัน มิลเลอร์ และฟาวเลอร์ (Carlson, Miller, & Fowler, 1994) ที่ศึกษาสุขภาพของสตรีเกี่ยวกับผลของการผ่าตัดต่อสตรีภายหลังการตัดมดลูก

และ/หรือรังไข่ร่วมด้วย ในระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี จำนวน 418 คน พบว่า สตรีมีการรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตดีขึ้น ตั้งแต่ภายหลังได้รับการผ่าตัดในระยะเวลา 3 เดือน เนื่องจากการผ่าตัดทำให้อาการเจ็บป่วยก่อนการผ่าตัดของสตรีหายไป จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดี และไม่มีความแตกต่างกัน

คุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน ($t = 2.31, p > .05$) การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีอายุไม่แตกต่างกัน คือ อยู่ในช่วง 40-44 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยกลางคนเหมือนกัน และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของตน ทั้งในเรื่องบ้านหรือที่พักอาศัย และการมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น รวมทั้งมีความพึงพอใจกับการรักษาด้วยการตัดมดลูกและรังไข่ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มประเมินคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิตอยู่ในระดับดี และไม่มีความแตกต่างกัน

คุณภาพชีวิตด้านอึดทนโนทศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านอึดทนโนทศน์ไม่แตกต่างกัน ($t = -.22, p > .05$) การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณภาพชีวิตด้านอึดทนโนทศน์ไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ไม่ได้รับผลกระทบด้านอึดทนโนทศน์เกี่ยวกับการสูญเสียบทบาทหน้าที่ในการเจริญพันธุ์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีบุตรแล้วเหมือนกัน คือ กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน มีบุตรแล้วร้อยละ 85 และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีบุตรแล้วร้อยละ 90 และกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ปฏิเสธความรู้สึกสูญเสียความเป็นหญิงจากการตัดมดลูกและรังไข่เช่นเดียวกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีการประเมินคุณภาพชีวิตด้านอึดทนโนทศน์อยู่ในระดับดี และไม่มีความแตกต่างกัน

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายไม่แตกต่างกัน ($t = -.25, p > .05$) การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เกิดอาการหรือภาวะแทรกซ้อนภายหลังการผ่าตัดในระยะหลังไม่แตกต่างกัน คือ กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน ไม่มีอาการแทรกซ้อนหลังการผ่าตัด ร้อยละ 92.5 และ

กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน ไม่มีอาการแทรกซ้อนหลังการผ่าตัด ร้อยละ 82.5 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่สามารถทำงานบ้านทุกอย่างได้เป็นปกติ รวมทั้งสามารถทำงานอาชีพได้เป็นปกติภายหลังการผ่าตัดตั้งแต่อ่อนระยะเวลา 6 เดือน ดังนั้นภายหลังการผ่าตัด 6 เดือน และ 12 เดือน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม จึงมีการประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายในระดับดีเหมือนกัน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาสุขภาพร่างกายภายหลังการผ่าตัด ได้แก่ ปัญหาการขับถ่ายปัสสาวะ ปัญหาการขับถ่ายอุจจาระ อาการอ่อนเพลียหลังการผ่าตัด ปัญหาหน้าหนักตัวเพิ่ม อาการปวดหลัง อาการปวดเรื้อรังในช่องเชิงกราน ปัญหาการนอนหลับ และปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ จึงทำให้การประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดี และไม่มีมีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ ลินเนนเบอร์เกอร์ (Linenberger, 1997) ที่ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของสตรีที่ได้รับการตัดมดลูก จำนวน 65 คน พบว่า ภายหลังผ่าตัดเพียง 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างมีความผาสุกทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ สภาพร่างกายกลับสู่สภาพปกติสามารถทำกิจกรรมต่างๆได้เหมือนเดิม ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน จึงมีการประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของร่างกายไม่แตกต่างกัน

คุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน ($t = -.44, p > .05$) การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีอาชีพไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 2) คือ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างเหมือนกัน โดยที่กลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 6 เดือน มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 37.5 และกลุ่มตัวอย่างหลังการผ่าตัด 12 เดือน มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 37.5 เช่นเดียวกัน จึงทำให้ส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 2) คือ อยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่าย จึงทำให้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษา และไม่มีภาระหนี้สินในครอบครัว ส่วนด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ในด้านการดูแลช่วยเหลือของบุคคลในครอบครัว และสามีมีความเข้าใจและยอมรับเกี่ยวกับการผ่าตัดอยู่ในระดับดี จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีการประเมินคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี และไม่มีมีความแตกต่างกัน

จากผลการศึกษานี้ สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่ ในระยะเวลา 6 เดือนและ 12 เดือน อยู่ในระดับดี และไม่มีมีความแตกต่างกัน ผลการ

ศึกษาครั้งนี้ ช่วยให้พยาบาลมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของสตรีภายหลังการมดลูกและรังไข่ โดยรวม และรายด้านได้ถูกต้องชัดเจนขึ้น และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการวางแผนการพยาบาลเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสตรีภายหลังการมดลูกและรังไข่ แต่เนื่องจากคุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ของบุคคลซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ (Campbell, 1976 cited in Zhan, 1992) ดังนั้น จึงควรประเมินคุณภาพชีวิตของสตรีภายหลังการตัดมดลูกและรังไข่อย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการพยาบาลเพื่อช่วยให้สตรีสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพต่อไป